

Johann Georg Dorsche

**Joh. Georg. Dorschei S.S. Theologiae D. Discussio Explicationis Hugonis Grotii
Circa locum Actor. XV. v. 20. De Sanguine & Suffocato**

Rostochii: Richelius, 1685

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn756504066>

Druck Freier Zugang

RU Theol. 1685

Dorscheus, Joh. Georg.

327

no

I. N. J.
JOH. GEORG. DORSCHER
S. S. Theologiæ D.
DISCUSSIO EXPLICATIONIS
HUGONIS GROTII
Circa locum Actor. XV. v. 20.

DE
SANGVINE
&
SUFFOCATO,

Quam
è M S. excerptit,
& edidit
JOH. GEORG. DORSCHER,
FILIUS.

ROSTOCHII,
Apud RICHELIIUM. 1685.

g

JOH. GEORG. DORSCHEL

2.2. Theologie

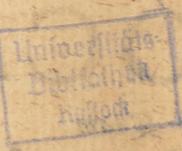
BRUNNEN

LEIPZIG

Circa locum A. fort. XV. v. 20.

SAINGVINE

STEFFEN

6 M 2 exemplis

JOH. GEORG. DORSCHEL

THEIS

KORTZ

1811

10

CUM DEO!

Hugo Grotius, explicaturus ex Actibus locum de Sangvine & Suffocato, asserit

I.

Veteres Christianos credidisse, Jacobum propterea voluisse hos ex gentibus vocatos abstinere à Sangvine, quod licet Mosis præceptis, quæ Israelitis data erant, non tenerentur, neque lege circumcisionis, quæ solos Abrahami obstringebat posteros, liberi tamen non essent ab iis, quæ Adamo & Nohe Deus præceperat, ad quæ addidit quædam Christus nihil autem demisit. Probat Grotius hoc 1. ex Tertulliano de Monogam. cum inquit: *Adeo in Christo omnia revocantur ad initium, ut & fides reversa sit à circumcissione ad integritatem carnis illius, sicut ab initio fuit: & libertas ciborum, & Sangvinis solius abstinentia, sicut ab initio fuit: & matrimonii individuitas, sicut ab initio fuit: & repudiâ cohibitio, quod ab initio non fuit, & postremo totus homo in Parad. sum revocatur, ubi ab initio fuit.* 2. Ex eod. cum libro de Jejun. ait: *Æq. post diluvium in reformatione generis*

A 2

neris

aeris humani suffecisse unam interim legem à sanguine ab-
stinendi , permissa usu caterorum. 3. Ex Leone Imp.
qui vetuit Sanguinem edi intestinis velut tunicis infar-
ctum , utpote tum veteris , tum novæ gratiæ tempo-
re rem habitam nefariam. 4. Quia præcepti illius non
nimis supersticiosa observatio facilis est. 5. Quia causas
honestas habet. Solere enim qui sanguine pro alimento u-
tuntur efferari , quod Americani doceant. Monere etiam,
à vindicta abstinendum , cum qui se vindicat, sanguine pa-
sci dicatur , & juxta Origenem Dæmones sanguine pasci
crederentur. Asserit

II. Christianos veteres non existimasse, præceptum
de abstinentia Sanguinis & Suffocati datum ex ea una cau-
sa, ut Judæorum offensâ vitaretur. Probat hoc i. ratione.
Quia si id existimassent, non observassent id præceptum
cum certo vitæ periculo , etiam ubi non aderant Judæi.
At hoc eos fecisse constat. Nam Biblis martyrium subi-
tura , apud Eusebium *Histor. Eccles. V. 1.* Quomodo , in-
quit , infantibus vescerentur illi , quibus ne irratio-
nalia animalium Sanguine vesci licet. Testis & Tertul-
lianus in *Apolog. cap. IX.* cum ait : Erubescat error
vester Christianis , qui ne animalium quidem sanguinem in
epulis esculentis habemus : qui propterea quoque suffocatis
& morticinis abstinemus , ne quo sanguine contaminemur :
vel intra viscera sepulto. Denique inter tentamenta
Christianorum , botulos etiam cruore distentos admovetis,
certissimi scilicet , illicitum esse penes illos , per quod
exorbitare eos vultis. Porrò quale est , ut quos sangui-
nem pecoris horrere confiditis , humano inbiare credatis.

Octa-

Octavius apud Minutium : *Tantum ab humano sanguine cavemus , ut nec edulium pecorum in cibis sanguinem noverimus.* 2. Testimoniis Canonis 62. Apost. Εἰ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος , ἢ Διάκονος , ἢ ὅλος ἢ ἰσθαμὴ Φάργη κρέα ἐν αἵματι ψυχῆς αὐτοῦ , ἢ θηρίων ἢ θνησιμῶν , καὶ φάγετο. Τὸτο γὰρ ὁ νόμος ἀπέπειν. Εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη , ἀφορξέτω. *Si quis Episcopus , vel Presbyter , vel Diaconus , vel omnino ex Sacerdotali catalogo comederit carnes in sanguine anima ipsorum , vel quid à feris captum vel morticinum , deponatur , hoc enim lex prohibuit. Si autem Laicus sit , segregetur.* Synodi Gangerensis , Can. 2. ex transl. Gentiani Herveti. *Si quis eum , qui carnem , præter Sanguinem idolothytum & suffocatum , cum pietate & fide comedit , condemnat , tanquam eo , quod ea vescatur , spem non habeat , sit anathema.*

ASSERTIO I.

Multa falsa aut dubia postulata habet. 1. Dubium est Resp.
 an Synodus Hierosolymitana in ista dispositione de abstinentia certarum reru n ad præcepta filiorum Nohe Gentes ad Christianam Religionem transgressas obligare voluerit. Impugnat istam sententiam copiose Janus Seldenus in Lib. 7. de jure Naturali & Gentium & c. Cap. 12. in primis quia leges filiis Nohe datae , si observabantur à Gentibus , faciebant tantum *Profelytum porta* , qui exterius cum Judæis conversari poterat , non autem *Profelitum justitia* , qui in interiori communiione fuit , de qua interiori conjunctione Gentium & Judæorum credentium questio in Synodo Hierosolymitana agitabatur. Sed nunc

de ea nihil attinet dicere. Grotius ipse fatetur, inter præcepta Adamo & Nohe data Judæos non poluisse interdium scortandi. Non tamen licebat, quod sapientissimi, ut Grotius loquitur, inter Gentes putarunt, exinde colligere, meretrices quidem turpiter facere, quod meretrices essent, poenamque esse in ipsa professione flagitii, non tamen peccare, qui foeminis istis venalibus uterentur. Nam morali lege inclusum fuit istud interdium. Non autem nisi successivè & in aliquibus documentis tota lex moralis repetita fuit ante diluvium, aut Mosen. Mansit interim mentibus insculpta, in primis Adami & Noachi.

2. Dubium est, an id, quod de præceptis filiis Nohe datis ex Rabbiniis traditur, se omnino ita habeat? Certè Scriptura de eo nihil habet. Et Adamo & Noacho plura præcepta fuisse, quam istis traditis continetur, satis manifestum est.

3. Dubium est an omnia Adamo & Noacho præcepta perpetuò gentes obligaverint? Fuit sanè præceptum Adamo datum de sacrificando & ita repræsentando semen mulieris demum sacrificio suo contriturum caput serpentis. Nonnulli quidem Pontificii putant ex solius rationis judicio sacrificiorum cultum institutum, & ipsam naturalem rationem obligare hominem ad sacrificandum. Sed istum errorem impugnavi in *Myfaria Myffe*, quam ante XXX. annos Jesuitæ Molsheimensi Herbero opposui c.

2. Certè cultus DEI à voluntate & consequenter revelatione DEI dependet. Alias venit nomine ἐθελουθευσεως, Col. 2. 23. *Selbsterwehiten Gottesdiensts*. Et Abel fide obtulit Sacrificium melius, quam Cain Hebr. 11. 4. Si fide, ergo ex verbo DEI revelantis, Rom. 10. 17. At istud non obligavit ultra tempus oblationis Christi, licet Sacrificio-

rum

sum oblatio ex more Judaico aliquandiu post ascensionem Christi tolerata fuit. Non igitur, quod ante Moſen Adamo & Noacho præceptum eſt, omnes homines ſemperque obligat ex eo capite, niſi aliunde obligationis oſtendatur ratio.

4. Falfum autem eſt & ex Socianifmo hauſtum, quod dicitur, Chriſtum nil ademiffe præceptis Adamo & Noacho datis, addidiſſe autem aliqua. Prius ex dubio 3. patet. Etiamſi enim expreſſe ipſe non dixerit, ſacrificia omittenda eſſe, reiſta tamen factio ſuſtulit è medio, quando in ſe illa velut umbras terminari docuit, cum conſummata eſſe omnia clamavit. Et Apoſtoli ſatis clarè indicarunt, quid de Sacrificiis habendum eſſet: Addidiſſe autem Chriſtum aliqua in primis moralia præcepta præceptis Adamo & Noachæ datis, quod poſterius aſſerit Grotius, & Socini commentum eſt, nullo apice ſacr. literarum probari poteſt. Explicavit legem, & ejus recessus contra ſiniſtram antiquitatis interpretationem patefecit Chriſtus Mathæi V. ſed hoc non eſt addere.

Probationes aſſertionis invalidæ ſunt 1. Tertullianus librum *de Monogamia* ſcripſit, cum jam ad hæreſin Montani prolapſus eſſet, nec jam amplius filius Eccleſiæ extitiſſet. Ita Beatus Rhenanus, qui primus opera Tertulliani ad typographiam adornavit, in *Admonitione de Tertulliani dogmate* ad calcem operum adjecta p. 126. inquit: *Tertullianus in libro de Monogamia perperam ſentit de perpetua virginitate Deiparæ Mariæ, ſcribens Chriſtum Virginem enixam, ſemel nupturam poſt partum. Unde hunc etiam in teſtem advocat Helvidius in libro ſuo, quem refellit Hieronymus, qui calore quidem Diſputationis commotior factus regreſſiſſe videtur: De Tertulliano, inquiens, nihil*

em.

amplius dico, quam Ecclesia hominem non fuisse. Sic Rhenanus, qui addit: D. Hieronymi Consilium sequamur, Tertullianum sic interdum esse legendum monentis, quomodo Origenem, Novatum, Arnobium, Apollonium & nonnullos Ecclesiasticos Scriptores Græcos pariter & Latinos, ut bona eorum eligamus, vitemusque contraria. Hactenus ille.

2. Tertullianus isto loco conclusionem improbatam sibi sumsit defendendam; scilicet cum in Montano Spiritus Sanctus omnia, quæ ad vitam Christiani hominis pertinent, ad pristinam perfectionem reducere velit, etiam conjugium ad pristinum statum illum reducere voluisse, ut, quotquot Deo placere porrò volunt, à secundis nuptiis abstineant, sicut primus homo unis nuptiis contentus fuit.

Hanc conatur variis tueri fundamentis I. quia Christus in quæstione de repudio ad initium provocavit, dixitque ab initio non ita fuisse Math. 19. 4.

II. Quia S. Paulus ad Eph. 1. scribit, Deum proposuisse in semetipso ad dispensationem adimpletionis temporum ad caput, id est, ad initium reciprocare universa in Christo.

III. Quia Christus propterea se vocat α & ω , ut ostenderet, in se esse initii decursum ad finem & finis recursum ad initium.

IV. Quia & circumcisio carnis mutata & reditura est ad integritatem carnis, sicut ab initio fuit.

V. Quia restituta est libertas ciborum, & sola imperata sanguine abstinentia, sicut ab initio fuit, &c.

In his fundamentis, quædam impertinenter allegantur,

tur, & erroneè, ut II. quasi Eph 1, 10. indicat ἀνακεφαλαιώσις, quam Christus sibi propositam habet, sit revocatio omnium in statum, qualis in paradiso primi hominis fuit. At hoc non est ἀνακεφαλαιώσις Apostolicum. Hoc enim est, in Christo tanquam Capite recolligere omnia, quæ in coelis & in terra sunt. Ad Coloff. 1, 20. vocatur ista ἀνακεφαλαιώσις alio nomine δσπονδαίλαξις reconciliatio, redunitio.

Et III. ubi falso dicitur, Christum esse α & ω vocatum, quia in ipso omnia ab initio ad finem & à fine ad initium recurrunt. Nam non ideo, sed propter æternitatem Christus α & ω vocatur, sicut & vocatur primus & novissimus, Apoc. 1, 17. Et initium, quod per α denotatur, est non initium mundi, Gen. 1, 1. sed ipse Christus, Apoc. 1, 8. qui vocatur ἀρχή καὶ τέλος.

Et IV. ubi dicitur, quod fides sit reversa à circumcissione ad integritatem carnis, sicut ab initio fuit. Nam circumcissio carnis fuit medium restaurandi hominis & reducendi ad eam perfectionem, quam ab initio habuit. Nec mutata est quia fideles fuerunt reducendi ad initium restituta integritate carnis, sed quia per baptismum, non onerosum, uti circumcissio fuit, sed facilimum medium, Deus in Nov. Testam. homines restaurare voluit. Quædam autem fundamenta non attingunt statum. Dicit Tertullianus, *totum hominem revocari in Paradisum, ubi ab initio fuit.* Ergo per reductionem ad initium intelligit statum paradisiacum. Quod & ex eo intelligi potest, cum, quod adducit Tertullianus, Christus dicit ἀπ' ἀρχῆς repudium non fuisse. Ubi intelligitur primordialis institutio matrimonii, quæ in Paradiso facta est. Sed quid ad hoc attinet prima ratio? Num, quia in statu integritatis non fuit metuenda mors alterius conjugis, ideo etiam in statu lapsus ex ea

B causa

causa monogamia ad analogiam status integritatis introducenda est? Quanta hic occurrit ratio dissimilitudinis. Ibi Monogamiae nulla impedimenta fuerunt, quia conjuges semper fuissent, victuri. In statu integritatis longe aliter se res habet. Repugnat locus Rom. 6. cap. v. 3. Praeterea, an sanguinis solius abstinencia permissis in universum animantium etiam cibus fuerit ex Paradisiaco instituto, h. e. ab initio, ut Tertullianus loquitur, incertissimum est.

3. Quod sanguinis abstinencia inter ea recensetur, quae in initio Paradisiaco fuerunt, adeoque perpetua dicitur, falsissimum est & nullo indicio confirmari potest. Initio quidem introductorum Sacrificiorum sanguinis etiam abstinenciam usitatam & praecipitam fuisse, extra dubium ponitur. Firmat id locus Lev. 17. 11. ubi Jehova: *Ego vero destinavi vobis sanguinem in altari ad expiationem faciendam pro animabus vestris.* Et respicit horum locus Gen. 9, 4. ubi Jehova: *Carnem cum sanguine ipsius ne comeditote, quia anima ipsius est.* Quia ex hoc respectu omnino interpretandus est, quia sanguis in altari ad expiationem destinatus est peculiariter. Quo respectu omnis sanguis ab esu humano interclusus est, quoad illa destinatio durat. Durat autem tantum ad Messiae usque *αιωρατεχνοια*, Hebr. 9. 21. Quia propter abstinencia a sanguine inter ea, quae in initio Paradisiaco fuerunt, recenseri nequit.

4. Quod Tertullianus libro de Jejunio adversus Psephicos scribit: *Post diluivium in reformatione generis humani suscepisse unam interim legem a sanguine abstinendi, permisso usu caterorum:* Partim falso dicitur, partim nostro proposito non adversatur. Proponamus integra Tertulliani

liani Verba : *Cur non statim Deus constituit aliquam victus castigationem, quin imo & auxit permissionem. Nam in primordio quidem herbidum solummodo & arboreum homini pabulum addixerat. Ecce dedi vobis omne semen sementivum, seminans semen quod est super terram, & omne lignum, quod habet in semetipso fructum seminis sementivi, erit vobis in escam. Postea verò ad Noe enumerata subjectione omnium bestiarum terra & volatilium cœli, & moventium in terra, & piscium maris, & omnis viventis : Erunt, inquit, vobis in escam, velut olera fœni dedi vobis universa. Veram carnem in sanguine anima sua non edetis. Nam hoc ipso quod eam solam carnem esui eximit, cuius anima per sanguinem effunditur, omnis reliqua carnis usum concessisse manifestum est. Ad hæc respondetur, non competisse onerari hominem aliqua adhuc abstinentia lege, quæ tum maximè tam levem interdictionem unius scilicet pomi tolerare non potuit; remissum illum itaque libertate ipsa corroborandum. Et post diluvium in reformatione generis humani suffecisse unam interim legem à sanguine abstinendi permissu usu caterorum, &c. Sic Tertullianus. Atqui non una lex, etiam supra immutabilem legem naturæ, quæ moralis est, posita fuit post lapsum & diluvium. Mansit enim lex mundorum & immundorum animalium etiam post diluvium, quæ tamen postea abolita est, nisi quatenus ipsa ratio naturalis à nonnullis animantibus abhorendum dictitavit. Mansit lex de Sacrificiis, cui illico è diluvio egressus Noë morem gessit. Manserunt alia præcepta. Illud autem ad*

B 2

huc

huc controversum est, an ante diluuium ab esu animalium abstinuerint homines. Sed, quicquid sit de hoc, in quo jus ab usu distingvi forsitan potuit, non probatur exinde, abstinentiam à sanguine mandari lege per tempora etiam Novi Test. duratura.

5. Quod III. ratio Grotii ex autoritate Leonis Imperatoris habet, non ex autoritate, sed ex fundamento decidendum est. Videmus Novellam §. Leonis, quæ Styliano Illustrissimo sacrorum officiorum Magistro rescribit in hanc sententiam. *Simul olim Legislatori Mosi sanguine non esse vescendum mandavit Deus: simul ab eiusmodi cibo abstineri debere à præconibus gratia est constitutum. Et quanquam tum veteris tum novæ gratiæ tempore illa res vilis habita sit & nefaria: eò tamen contumaciæ imò recordiæ homines processere, ut neutri legi aures præstent morigeram. At contra alii lucri, alii gula causa summa cum impudentiâ mandatum contemnunt, in escamque qua vesci vetitum est, sanguinem convertunt. Perlatum enim ad aures nostras est, quod intestinis tanquam tunicis illum infarctum, velut consuetum aliquem cibum ventri præbeant. Quod tolerari non debere Imperatoriæ nostræ majestatis rata, neque tam impio soli gula inbiantium hominum invento,*

nunc

nunc Præcepta divina, nunc Republ. nostra honestatem de-
 core affici sustinens, jubet, ne quis id scelus, neque ad suum
 usum, neque ut emtores detestando cibo contaminentur, ullo
 modo exercere audeat. Ac sciat quicumque dehinc divinum
 mandatum contemnere, sanguinemque in cibum convertere,
 (sive vendat, sive emat,) deprehensus fuerit, se honorum
 publicationi subjiciendum, & ubi acerbum in modum flagris
 casus ac cute tenus fædè tonsus erit, perpetuo patria exilio
 multandum esse. Quo quidem in iudicio neque civitatum
 Magistratus citra criminationem dimittendos censemus: sed
 ut & ipsi (neque enim si illi convenienti alacritate Magistra-
 tum gessissent, id scelus commissum esset) quod negligenter so-
 corditerque subditis præfuerint, decem librarum auri multam
 sustineant. Hæc est Novella ista contra esum sanguinis con-
 stitutio, ad quam notamus 1. Autorem ejus esse Leonem
 VI. cognomento Basilii Filium, qui trecentis sexagin-
 ta annis post Justinianum fuit, coætaneus Arnulphi Roma-
 norum Imperat. Uti ex novellis ejus constitutionibus ap-
 paret, passim traducit & sugillat leges Imperatorum ante-
 riorum. Nullam autem auctoritatem meruerunt in Impe-
 rio aut Ecclesia. *Conf. Cujatium Observ. Lib. XVII, 31.*

Notamus 2. quod videri possit Imperatorem legem
 tulisse in eum finem, ut tanto lubentius Judæi ad consuetu-
 dinem cum Christianis transirent. Impensè hoc egit Im-
 perator, ut Judæi secundum Christianismi ritus viverent.
 Qua de re & novellam quinquagesimam quintam ad Styli-
 anum direxit. Quod ut promptius efficerent Judæi, Chri-
 stianis esum sanguinis interdicerere voluit.

Notamus 3. quia Imperator ex sinistro intellectu di-
 spositionis sive Mosaicæ, sive Apostolicæ legem de ab-
 stinentia sanguinis tulit, nec allegavit consuetudinem

universalis Ecclesiæ in octavum usque ad seculum abstinentiam sanguinis comprobantem, hoc ipso vim legi ademptam esse in propatulo est.

6. Quod IV. ratio Grotii habet de facilitate abstinentiæ non nimis superstitiosæ à sanguine, nullius est momenti. Primum enim non sequitur, hujus & illius observatio facilis est, ergo sub opinione legis in conscientia obligantis suscipienda est. Sic daretur regressus ad multarum ceremoniarum Vet. Testamenti observationem, ut parum difficultatis in sese habentem. Deinde dum facilitatem non nimis superstitiosæ observationi abstinentiæ à sanguine tribuit Grotius, difficultatem prodit. Quousque enim licebit progredi quæso, in abstinentia à sanguinis esu, ut sit non nimis superstitiosa? Hic certè menturam dare difficile est. Si absolute sanguinis esus est vetitus lege perpetua, etiam tantillum edere vetitum est. Non in quantitate, sed in substantiâ sanguinis interdictum fundatum est. Denique quid est, quod Grotius dicit de observatione non nimis superstitiosa? Licetane erit observatio aliquo modo superstitiosa, & vetita tantum non nimis superstitiosa. At hoc minus piè dictum est.

7. Quod V. ratio Grotii habet de causis honestis illius observationis, non urget. Nemo sanè hæcenus effæratior factus fuit, quia sanguinem illo modo, qui usitatus est, paratum comedit. Americani crudo sanguine fruebantur. Vindictæ cupidus, oculos, non ventrem crudo sanguine pascit. Et quid ad svadendam abstinentiam sanguinis attinet Origenis error, dæmones sanguine pasci. Potest ne error causam legis dare?

ASSERTIO II

Quod Christiani Veteres non existimarent præceptum abstinentiæ sanguinis & suffocari ex una

una illa causa datum, ut Judæorum offensa vitaretur:
 Non satis liquet. Primum enim non liquet, an omnes
 Christiani non existimarint, propter unam solam evi-
 tandam offensam Judæorum à sanguine abstinendum,
 sed crediderint, etiam ob soluté Deum velle, ut à sangvi-
 nis esu abstinerent. Certè hoc probant nullatenus,
 quæ adduxit Grotius. Deinde non liquet ex adductis,
 an semper Christiani taliter non existimarint vetitum
 esse sanguinis esum. Fuerint sanè Christiani primo,
 secundo, aut etiam tertio seculo post Christum, qui
 etiam ex alia quapiam causa à sanguinis esu abstinendum
 esse existimaverint, non tamen perennis ea fuit Christia-
 norum opinio, aut sententia. Fuit aliquorum Christia-
 norum aliquandiu consuetudo in Oriente & Sabbatum
 & diem Dominicam celebrare. Ita Clemens, quicum-
 que sit, *Constitut. Apost. Lib. 7. c. 24. Sabbatum igitur &*
diem Dominicam feriare debetis, illud quidem in memo-
riam creationis, hanc in resurrectionis Christi. Aster-
 rius *Episc. Homil. de reput. Sabbati & diei Dominicæ*
συνῶρτα vocat καλῶ. Gregorius Nyssenus *dies fratres.*
 Theodorus Balsamo ait: *A sanctis patribus per omnia*
exequatum est Sabbatum diei Dominica. Eusebius
 testatur: *Constantinum Imperatorem Christianos non*
minus in Sabbatum, quam in diem Dominicam vadari
vetuisse. Hinc & jejunium, quod à die Domi-
 nica exclusum est, ut Gangrensis Synodus docet *Can. 18.*
 à Sabbato etiam, excepto uno ante Pascha, abesse debuit.
Ita Canon 53. Apost. Zonaras interpretatur. Et testatur
 Ignatius *Episc. ad Philippens.* Si quis die Dominico aut
 Sabbato jejnaverit, excepto uno ante Pascha, Christi-
 cida est. Consentit Tertullianus *lib. de Jejun. & contra*
Mar-

Mariconem IV. Notat hæc Grotius ad Actor. XV, 21. V. *συναγωγῶν.* Non tamen omnium Christianorum, nec ubique, nec semper ea fuit consuetudo. Tertio non liquet ex adductis, quod isti Christiani ex præcepto vel divino Vet. Testamenti, vel Apostolico Nov. Testam. à sanguine abstinerunt. Biblis apud Eusebium simpliciter ait: *Quomodo infantes comederent illi, quibus neque irrationalium sanguine vesci ἐξὸν licitum est.* Εξὸν etiam potest aliquid esse vel non esse, assensu humano aut consensu. Sic Actor. 2, 29., cap. 21, 37, cap. 22, 21. Joh. 18, 31. &c. Tertullianus simpliciter ait: *Ne animalium quidem sanguinem in epulis esculentis habemus.* Minut. *Nec edulium pecorum in cibis sanguinem novimus.* Quarto denique non liquet, annon vel Judæorum, vel & Gentilium causa ad ista usque tempora alicubi Christianis abstinentum esse censuerint. Fuerunt & ante nativitatem Christi Judæi passim per orbem terrarum disseminati, uti ex antiquo monumento Hispanico *Part. I. Theolog. Zach.* ostendi, atque adeò etiam in Galliis, uti ex monumentis Treviricis constat. Trevirorum enim civitas olim Galliis adscribebatur. Biblis autem in Galliis passa est martyrium. Nam Eusebius illud recitat ex Epistola Lugdunensium & Viennensium ad fratres per Asiam & Phrygiam. Fuerunt & Romæ, ubi apologeticum edidit Tertullianus, & alibi passim post Christi nativitatem. Ipse fatetur Tertullianus, in Apolog. cum inquit: *Judæi quanta deliquerint fiducia patrum inflati, declinantes à disciplina profanè in modum, et si ipsi non confiterentur, probaret exitus hodiernus ipsorum. Dispersi, palabundi & cæli & soli sui extorres vagantur per orbem, siue homine, sine*

sine Deo rege ; quibus nec advenarum jure terram
 patriam saltem vestigio salutare conceditur , &c.
 Potuit igitur fieri , ut non quod opinarentur Christiani
 dispositionem Apostolicam eousque obligare , sed ex
 mera libertate & prudentia abstinuerint à sanguinis esu.
 Præsertim tempore Apostolis proximo. Certe enim Bi-
 blis , cum sancta martyrum Gallicorum corona , passa
 est circa Annum XVII, Antonini Veri Imper. qui est An.
 Christ. 169. circiter, Et circa An. Chr. 190. Tertullianus
 scripsit. Nec Multo post Minutius Felix. Potuit inquam
 fieri , ut hac libera condescensione in consuetudinem
 secum tanto facilius ineundam Christiani Judæos allice-
 rent. Potuit autem etiam fieri , ut abstinuerint adhuc
 primis istis Christianissimi temporibus ab esu sanguinis ,
 quo tanto magis à gentilium moribus atque institutis sepa-
 rarentur. Certe sanguinem Gentiles ingurgitare fue-
 runt soliti. Tertullianus in Apolog. *De sanguinis* ,
 inquit, *pabulo* *Et* *ejusmodi tragicis ferculis legite*
necubi relatum sit , *diffusum brachiis sangui-*
nem, ex alterutro degustatum nationes quasdam
fœderi comparasse ? Nescio quid *Et* *sub Catilina*
degustatum est. *Ajunt apud quosdam gentiles*
Scytharum dejectum que inque à suis comedi.
Longè excurro. *Hodie istis Bellona sacratus san-*
guis de femore proficisso, & in parmula exceptis suis datur si-
gnatis. Itē illis, qui munere in arena noxiorū jugulato decurre-
ntē sanguinē recentē de jugulo decurrentē exceptum avida siti
commitiali morbo medentes auferunt. Ubi sunt itē illi, qui de
C
arena

*arena ferinis obsoniis cœnant ? qui de apro, qui de cervo
petunt ? Aper ille, quem cruentavit, conculcando deterfit,
C. Conferatur Pentadecadis disp. Theol. mea 10 th. 25: p.
287. Nec ab animalium sanguine comedendo abstinuisse
gentiles, manifestum. Tertullianus meminit BOTU-
LORUM cruore distentorum, quos inter tentamenta
Christianis admoverint, ut eos ad exorbitandum pellice-
rent. Hinc & Octavius apud Minutium hoc ipsum, sci-
licet edulium, quo pecorum in cibis sanguis exhibetur,
ut usitatum gentilibus, inusitatum autem Christianis nota-
re voluit.*

At, inquit quispiam, Canon Apostolorum 62. ma-
nifeste vetat sanguine vesci, quia lex vetat. Resp. I Cano-
nes Apostolorum non sunt tantæ autoritatis, ut pro divino
mandato, eoque in omne ævum perpetuando allegari que-
ant. Solent quidem à Collectoribus Conciliorum ante
omnia concilia poni, sed non sunt ejus antiquitatis & au-
toritatis. Habentur à Doctis pro rapsodia quædam ex va-
riis Scriptoribus & Conciliis facta sub autoritate & nomi-
ne Apostolorum. Quæ de re in *Exercitat. meis ad Concili-
um Nicænum Sect. 1. pluribus egi.* 2. Hic ipse Canon se va-
riis indiciis prodit, quod sit suppositivus & ab Apostolo-
rum temporibus multum alienus.

Nam I. distingvit inter Episcopum & Presbyterum.
Illud discrimen tempore Apostolorum non fuit, sed de-
mum postea originem habuit, quod jam olim Hieronymus
docuit peculiari Epistola, pro qua integrum tractatum
scripsit Dav. Blondellus.

II. Distingvit inter *θηρίων* à feris captum, & in-
ter *θησαυρον* morticinum. Ipse Grotius miratur, quod
θησαυρον additur in Apostolico Canone, & quod Justini-
nus

nus κρέας ἐν αἵματι interpretatur ὅπερ ἐστὶ νεκριμαῖον , cum ex Deut. 14. 21. planum sit , pio incircumciso licuisse edere **קרימאיון**, quod LXX. vertunt θνησιμαῖον , estque idem cum νεκριμαῖον. Unde Aristophanis Scholiastes θνησιμαῖα interpretatur νεκριμαῖα. Et profectò obscura est ista dispositio , multumque recedit ab Hierosolymitana Apostolorum. Si absolutè vetitum est edere carnem in sanguine , hoc est carnem adhuc sanguinem intravasatum habentem , quæ est πνικτή , unde & colligitur , non licere edere sanguinem , ut vocant , extravasatum ; quid opus fuit addere ἢ θηριάλων ἢ θνησιμαῖον sive νεκριμαῖον , si per θηριάλωντα & νεκριμαῖα intelliguntur ea morticina , quibus adhæret non deductus sanguis ? πνικτὸν est , sive homo suffocaverit , sive bestia ; sive ex alio casu impedita sit deductio sanguinis. Itaque θνησιμαῖον , νεκριμαῖον & θηριάλωντον sive θηριόβρωτον non distinguuntur , quia omnia in eo conveniunt , quod iis deductus adhæreat sanguis. Impertinenter igitur cumulantur κρέας ἐν αἵματι , ἢ θηριάλων , ἢ νεκριμαῖα. Si verò κρέας ἐν αἵματι vetitum intelligendum quatenus vel est θηριάλωντον vel νεκριμαῖον , tunc erit licitum carnem in sanguine edere extra istos duos casus , scil. si sit neque θηριάλωντον , neque νεκριμαῖον. Jam θηριάλωντον morticinum non rectè dicitur id , quod ab homine suffocatum est aut artificiosa ratione quadam in laqueum inductum. Neque tamen hoc est θηριάλωντον. Hoc igitur licebit comedere. At hoc est revera πνικτὸν. Liceret ergò , si hic Canon Apostolicus est , aliquod πνικτὸν comedere , modo non sit aut θηριάλωντον , aut νεκριμαῖον. Sed hoc non vult decretum Apostolicum , Act. 15.

III. Suspectum se quoq; reddit Canon quod cum definit , qua poena sit afficiendus , qui κρέας ἐν αἵματι , sive θηριάλωντον sive νεκριμαῖον comedit , in ordine Ecclesiastico positos ,

C 2 Episco-

Episcopos, Presbyteros, & Diaconos quidem vult per *καθάριστον* puniri, Laicos verò per *ἀφορισμὸν*. Nescit atas Apostolica illud poenarum Ecclesiasticarum discrimen. Mentionem *καθαρίσεως* facit S. Paulus 2. Cor. 10, 4. 8. & c. 13. v. 10. nullibi verò significat poenam aliquam Ecclesiasticam, Episcopis, Presbyteris aut Diaconis carne vescentibus, cui non est deductus sanguis, infligendam. Verbum *καθαίρειν*, destruere est, 2. Cor. 10, 4. Act. 13, 10. c. 19. v. 27. Luc. 12, 18. Aliàs & est remove, Luc. 1, 52. removit potentes de throno. Notat detrahere, cum Christo è cruce tollendo usurpatur Marc. 15, 36. & 46. Luc. 23, 53. Act. 13, 29. *ἀφορίζεν* notat in sacr. liter. Nov. Testam. separare, excludere, Math. 23, 32. de separatione bonorum à malis in extremo iudicio. Conf. c. 13, 40. Act. 19, 9. de separatione, qua S. Paulus suos discipulos segregavit à Synagoga consortio & seorsim in Schola Tyranni instituit. Act. 13, 2. de separatione Pauli & Barnabæ ad excursum Evangelicum. Nec multo aliter Gal. 1, 15. Rom. 1, 1. 2. Cor. 6, 17. de segregatione à consortio infidelium. Luc. 6, 22. *ἀφορισμὸς* poena dicitur, de qua ad illum versiculum Grotius multa. Et ad locum Joh. 12, 42. Seldenus. Sed hoc ex Judaica Synagoga oriundum est, non ex Ecclesiæ disciplina. Quapropter in Apostolorum quidem constitutione aliquod discrimen vix obtinet locum. Certè si aliquod discrimen etiam in Ecclesia inter *καθάριστον* & *ἀφορισμὸν* fuit, recentius fuit, & multum ab Apostolicis temporibus abest.

IV. Canoni inserta ratio, ipsum suspectum facit. Ait: Hoc enim lex prohibuit. Non hic dicimus, quod Canoni illa allegatio imprudenter videri possit inserta esse post denominatam Ecclesiasticis poenam, si se ex illis

lis

lis quispiam sanguinis esu contaminaverit. Cur enim non etiam interdictio Laicis facta illa allegatio opponitur, si & illis lex prohibuit. Sin minus; cur ἀφορισμός Laicis imponitur? Id tantum subit mirari, cur ad legem provocet Caron, si Apostolicus est, & non potius ad definitionem Hierosolymitanam se referat. Nam ut per νόμον illam constitutionem Apostolicam Act. 15. intelligamus, non solum dissvadet communis loquendi ratio, quia per νόμον lex Mosaica plerumque intelligitur, sed etiam ipsa proponendi ratio. Quomodo enim, si Apostoli hunc Canonem 62. condidissent, non provocassent ad id decretum, quod Hierosolymis circa legis observantiam propositum fuit. Certè enim de lege Mo-
 sis quoad ista ceremonialia controversia fuit in Ecclesia. Itaque non conclusuri fuissent ita crudè Apostoli: *Canis in sanguine esum Lex prohibuit.* E. Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Laici illud sub poena five κατὰσπέσως five ἀφορισμῶ vitare debent. Illico enim totus apparatus legis ceremonialis in Ecclesiam introductus esset.

V. Laici nomen in contradistinctione ad Episcopos Presbyteros & Diaconos suspectum est. Certè temporibus Apostolorum usitatum fuisse, è sacr. literis demonstrari non potest. Tempore autem Cypriani demum Laici nomen in suum deductum est. Videatur ejus *Epist. 52. ad Antonianum fratrem de Cornelio & Novatiano: ubi Num. 27. Trophinum ut Laicam communicare debere mandat.* Ad quem locum Jacobi Pamelii Brugensis contra Bellarminum observanda est annotatio. Hic enim scil. Cardinalis Bellarminus communionem Laicam de Communionem sub una interpretatur, Pamelius autem de Communionem, quæ fiebat extra

C3

cancel.

cancelos, intra quos Ecclesiæ ministri subsistebant. Tempore Apostolorum Clerus seu Cleri fuerunt tota Ecclesia, ex loco 1. Pet. 5, 3. Conf. Act. 26, 18. & Col. 1. v. 12. In Canone autem hoc Apostolorum expressa fit Laicorum mentio, qui Episcopis, Presbyteris & Diaconis contradistinguntur.

Si denique objicitur Canon Synodi Gangrensis, quæ seculo quarto paulo post Concilium Nicænum à XX. Patribus Gangræ in Paphlagonia contra Eustathium Sebastenum Armeniorum Episcopum celebrata est: Resp. 1. Eam Synodum provincialem esse, non Oecumenicam. 2. Eam quidem esse approbatam in Oecumenica, scilicet Constantinopolitana, quæ in Trullo habita & sexta Generalis dicitur, non tamen propterea infallibilis autoritatis esse. 3. Dici à nobis posse, quod Gratianus *in Decreto dist. 28. cap.* si quis discernit ad objectum aliquod Capitulum ex Concilio Gangrensi dixit: *Notandum est, quod secundum Isidorum pleraque capitula ex causa, ex loco, ex tempore, ex persona consideranda sunt.* Hinc etiam Gregorius ait: *Regula S. Patrum pro tempore, loco, persona & negotio instante necessitate tradita sunt.* 4. Canonem Gangrensem non dicere anathema illi, qui sanguinem, suffocatum & idolothytum comedit, sed ei qui omnem spem salutis adimit vel semel carnem comedentibus, quomodo Eustathium docuisse commemorat Nicephorus Callistus Xentopulus *Eccles. Histor. IX. 16.* Gangrenses sanguinis & suffocati abstinentiæ etiam apponere idolothytorum. Et tamen ex Paulinis Epistolis manifestum est, extra casum metuendi scanda-

scandali potuisse Christianos è gentilibus idolothytis vesci.
 Non autem ulterius potuerunt obligare Patres Gangrenses,
 quam Apostolus. Neque ergo sanguinis & suffocati in-
 terdictum ab ipsis repetitum ulterius obligat. 6. Patres
 Gangrenses, licet cenauerint, in Oriente propter Judæos,
 Gentiles & Hæreticos diversos atque adeo scandali aver-
 tendi causa, continuari debere longius præceptum Apo-
 stolicum de abstinentia à sanguine, idolothyto &
 suffocato non tamen indicare, quod illa perpe-
 tuari debeat. Utimur ergo nunc ex liber-
 tate, qua extra formidinem scandali
 uti possumus. Sic adversus
 Grotium.

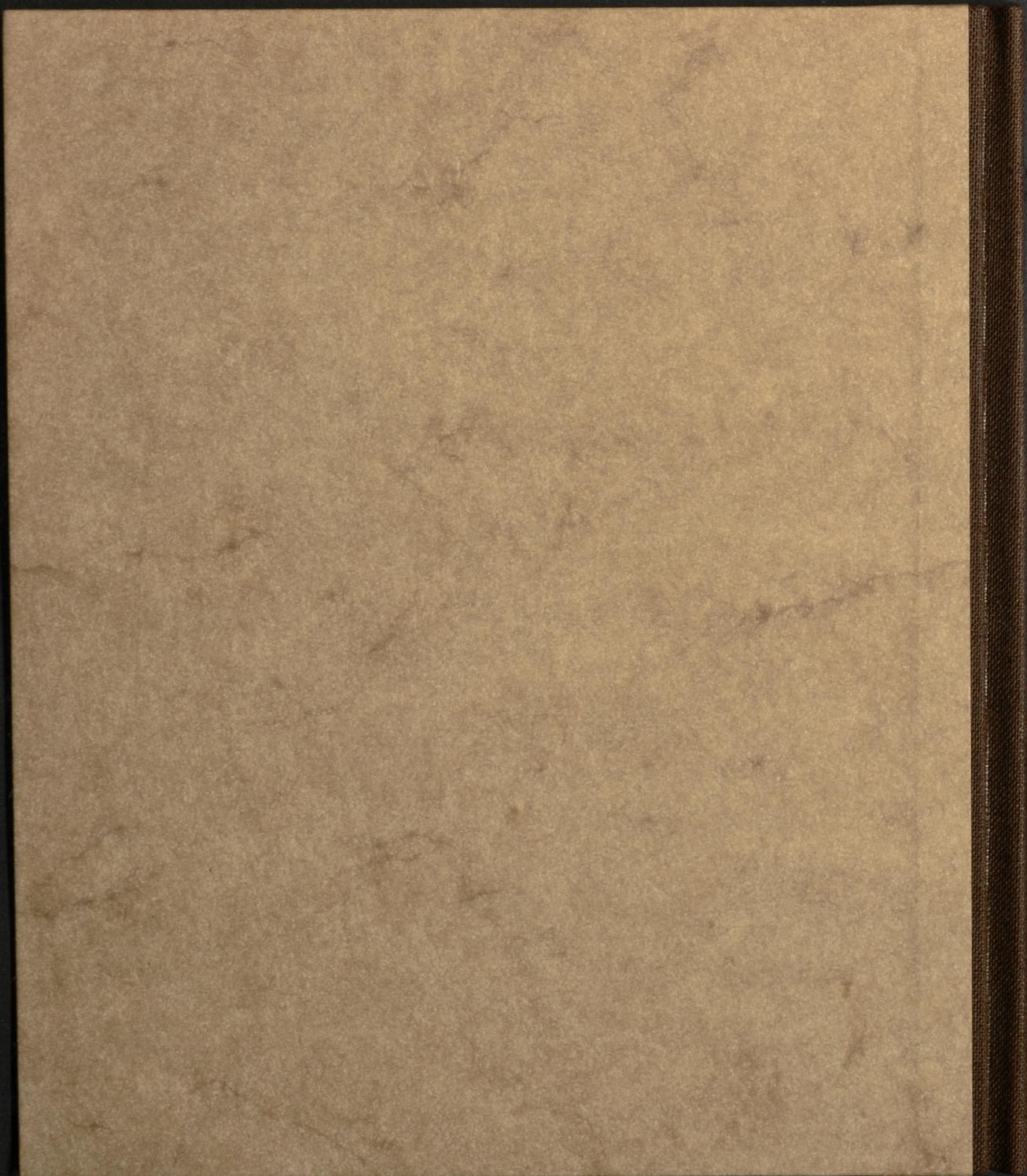

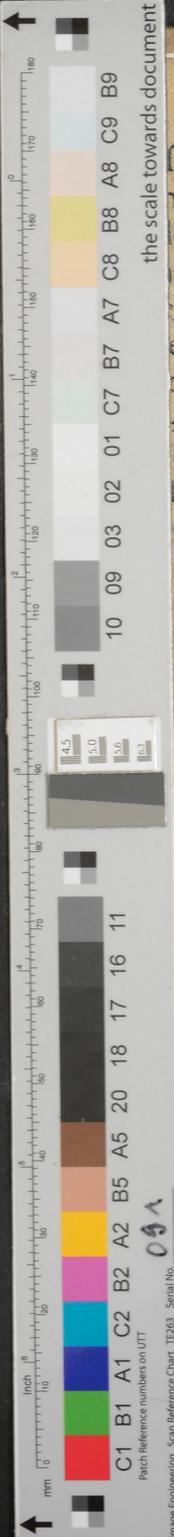

397.

sanguinis esu contaminaverit. Cur enim
 interdicto Laicis facta illa allegatio opponi-
 lex prohibuit. Sin minus ; cur ἀφορισμός
 dicitur ? Id tantum lubit mirari , cur ad le-
 git Caron , si Apostolicus est , & non potius
 em Hierosolymitanam se referat. Nam ut
 in constitutionem Apostolicam Act. 15.
 non solum dissvadet communis loquendi
 lex Mosaica plerumque intelligitur ,
 sed etiam proponendi ratio. Quomodo enim , si
 c. Canonem 62. condidissent , non provo-
 decretum , quod Hierosolymis circa legis
 propositum fuit. Certè enim de lege Mo-
 ceremonialia controversia fuit in Eccle-
 non conclusuri fuissent ita crudè Apostoli :
 sine esum Lex prohibuit. E. Episcopi, Pres-
 biteri, Laici illud sub poena sive κατὰ κράτος sive
 compelli debent. Illico enim totus apparatus legis
 in Ecclesiam introductus esset.
 Laici nomen in contradistinctione ad Episco-
 pos & Diaconos suspectum est. Certè tem-
 porum usitatum fuisse , è sacr. literis de-
 mon potest. Tempore autem Cypriani de-
 nomen in suum deductum est. Videatur
 ad Antonianum fratrem de Cornelio & No-
 num. 37. Trophinum ut Laicam commu-
 nionem mandat. Ad quem locum Jacobi Pa-
 ris contra Bellarminum observanda est anno-
 nim scil. Cardinalis Bellarminus communi-
 onem de Communionem sub una interpretatur.
 Communionem de Communionem , quæ fiebat extra
 cancel.

C3